

מדינת ישראל - משרד הבריאות החטיבה לענייני בריאות

בריאות השן

נוהל בריאות השן מס': 2.1	מס' ישן: 4/98	מהדורה מס': 5, עודכן ב- 16.08.2009
דף 1 מתוך 6 דפים		תאריך תוקף: 1.10.2009
הנושא: מרפאות שיניים		
הנדון: הנחיות בדבר ניהול רפואי של מרפאות שיניים		

1. כללי:
 - מתן טיפול שיניים ברמה גבוהה מתחיל בניהול כרטיס מתרפא ועל הרופא המטפל לדאוג לרשומים הרלוונטים לכל מתרפא ולכל טיפול בו. יש כמובן דרישות נוספות לטיפול ברמה גבוהה, אשר חלקן יפורטו בנוהל.
2. מטרה:
 - מטרת נוהל זה להבטיח טיפול ברמה גבוהה ואת המשכיות הטיפול של מטופלים, אפשרות מעקב אחר הטיפול ולצורך ביקורת רפואית.
3. אחריות ליישום נוהל זה חל על:
 - 3.1 רופא השיניים המטפל.
 - 3.2 רופא שיניים אחראי בתאגיד.
 - 3.3 סייעת רופא שיניים.
 - 3.4 שיננית.
4. אזכורים:
 - 4.1 פקודות רופאי השיניים [נוסח חדש] תשל"ט - 1979.
 - 4.2 חוק זכויות החולה התשנ"ו - 1996.
 - 4.3 חוזר המנהל הכללי 9/86.
 - 4.4 תקנות בריאות העם (הודעה על פטירות וארועים מיוחדים) התש"ם - 1980.
 - 4.5 בדיקה גופנית בתחום צנעת הפרט - חוזר מינהל רפואה 40/2001.
5. הגדרות
 - 5.1 רשומה רפואית- מידע המתועד בדרך של רישום או צילום, או בכל דרך אחרת, לרבות התיק הרפואי של המטופל שבו מצויים מסמכים רפואיים על אודותיו.
 - 5.2 רשומים אלקטרוניים - רשומה רפואית שנשמרת במחשב.
6. חלות
 - 6.1 מרפאות שיניים פרטיות.
 - 6.2 מרפאות שיניים של תאגיד.
 - 6.3 מרפאות שיניים בבתי חולים.

נערך על-ידי:	אושר על-ידי:
ד"ר ודים פיקובסקי, רופא שיניים מחוזי, אשקלון	 ד"ר שלמה פ. זיסמן מנהל האגף לבריאות השן

נוהל בריאות השן מס': 2.1	מס' ישן: 4/98	מהדורה מס': 5 ,	עודכן ב- 16.08.2009
דף 2 מתוך 6 דפים	תאריך תוקף: 1.10.2009		
הנושא: מרפאות שיניים			
הנדון: הנחיות בדבר ניהול רפואי של מרפאות שיניים			

7. כרטיס מתרפא

7.1 בביקורו הראשון במרפאה יפתח לכל מטופל כרטיס רפואי אישי, וימולאו בו כל הפרטים האישיים והרפואיים הנוגעים לטיפול (על פי חוק זכויות החולה). הכרטיס יכלול בין היתר:

7.2 אנמזה

- 7.2.1 שם, כתובת ומספר טלפון של רופא השיניים הקודם.
- 7.2.2 שם, כתובת ומספר טלפון של רופא משפחה.
- 7.2.3 תולדות מחלות בעבר, אישפוזים ופרטים על מחלות כגון: נשימה, לב, כליות, כבד, דלקת פרקים, אלרגיות נטיה לדמם ותגובה להרדמה מקומית, עדכני ליום מילוי הכרטיס.
- 7.2.4 תרופות שקיבל/מקבל, רגישות יתר ותופעות לוואי.
- 7.2.5 אם המטופל מעשן ואם כן כמה סיגריות ליום.
- 7.2.6 תולדות מחלות במשפחה.
- 7.2.7 יש להשאיר מקום לעדכון תקופתי של אנמזה רפואית.

7.3 בדיקה ותכנית טיפול

- 7.3.1 תלונת המתרפא, סיבת הפניה.
- 7.3.2 בדיקה מפורטת של המתרפא – קלינית ורנטגנית הכוללת רקמות רכות וקשות מחוץ ובתוך הפה.
- 7.3.3 תאריכי הביקורים, פירוט הבדיקות שבוצעו כולל צילומי רנטגן ואבחנות חתום על ידי הרופא.
- 7.3.4 תוכנית הטיפול שנקבעה ופרוגנוזה.

7.4 פרטים מצטברים

- בכרטיס הרפואי ירשמו כל הפרטים האישיים והרפואיים שיצטברו במהלך הטיפול.
- 7.4.1 פירוט הטיפולים שניתנו, בציון התאריכים לרבות אופני ההרדמה, חומרי הרדמה וכמותם.
- 7.4.2 פירוט תרופות שקיבל המתרפא והוראות השימוש בתרופות שנתנו לו או שנרשמו עבורו.
- 7.4.3 התרחשויות שונות שקרו בזמן הטיפול.
- 7.4.4 הערות לגבי הטיפול.

נוהל בריאות השן מס': 2.1	מס' ישן: 4/98	מהדורה מס': 5 ,	עודכן ב- 16.08.2009
דף 3 מתוך 6 דפים	תאריך תוקף: 1.10.2009		
הנושא: מרפאות שיניים			
הנדון: הנחיות בדבר ניהול רפואי של מרפאות שיניים			

8. צילומי רנטגן

- 8.1 צילומי רנטגן, בין אם צולמו במרפאה ובין אם צולמו במקום אחר, מהווים חלק בלתי נפרד מכרטיס המתרפא.
- 8.2 אין לבצע צילומי רנטגן שלא למטרת אבחנה או טיפול רפואי. במידת הצורך יש לקבל צילומי רנטגן מהרופא המטפל הקודם.
- 8.3 כל צילום יצויין עם תאריך ביצוע ושם המטופל.

9. שמירת רשומות

- 9.1 יש לשמור את תצלומי הרנטגן עד לתקופת ההתיישנות הקבועה בחוק ההתיישנות ובתקנות בריאות העם (שמירת רשומות). תקופת ההתיישנות, לעניין זה מתחילה עם גמר הטיפול או עם גילוי מעשה הרשלנות, הכל לפי המועד המאוחר יותר. דהיינו: אצל מבוגר – 10 שנים לאחר המועד הנ"ל; ובקטין – עד הגיעו לגיל 25 שנה לפחות.

10. רשומה במחשב

- 10.1 כרטיס רפואי יכול להיות מנוהל במחשב בתנאי ש:
- 10.1.1 מכיל את כל השדות הרשומים בסעיף 7.1 לעיל.
- 10.1.2 כל רישום מלווה בטביעת זמן על מועד הביצוע.
- 10.1.3 המשתמש לא יוכל למחוק או לתקן רישום לאחר ביצועו מבלי להשאיר סימון של השינוי.
- 10.1.4 לכל הרשומות במחשב יהיה גיבוי על מנת להבטיח שמירת מידע רפואי.

11. מידע למתרפא

- 11.1 על פי חוק זכויות החולה התשנ"ו - 1996 המטופל זכאי לקבל מהמטפל או מהמוסד מידע רפואי מהרשומה הרפואית שלו לרבות העתקה.

12. מתן אילחוש מקומי

- 12.1 יש להשתמש רק במזרק עם אפשרות שאיבה (חוזר מנכ"ל 9/86).
- 12.2 לפני הזרקת החומר יוודא רופא השיניים שהחומר לא מוזרק לכלי הדם.
- 12.3 יש להקפיד על כך שהחומר יוזרק באיטיות וללא שימוש בלחץ רב.
- 12.4 אין להשתמש באותה הקרפולה ליותר ממתרפא אחד.
- 12.5 אין להשתמש באותה המחט ליותר ממתרפא אחד.
- 12.6 אין לשאוב לקרפולה כל חומר אחר.

נוהל בריאות השן מס': 2.1	מס' ישן: 4/98	מהדורה מס': 5,	עודכן ב- 16.08.2009
דף 4 מתוך 6 דפים		תאריך תוקף: 1.10.2009	
הנושא: מרפאות שיניים			
הנדון: הנחיות בדבר ניהול רפואי של מרפאות שיניים			

13. שימוש באמלגם.

- 13.1 אין להשתמש באמלגם במטופל עם רגישות ידועה לכספית.
- 13.2 בזמן השימוש באמלגם יש לדאוג לאוורור מיטבי של החדר ע"מ למנוע שאיפת אדי כספית.
- 13.3 בזמן דחיסת אמלגם יש להשתמש בשאיבה (סקשן) ע"מ למנוע שאיפת אדי כספית.
- 13.4 אין להחליף שחזורי אמלגם רק בגלל סיכוני כספית.

14. הפניה למומחה

- 14.1 הופנה מתרפא לטיפול או להתייעצות אצל מומחה, יירשם בכרטיסו מועד ההפניה למומחה וכן פרטים על הטיפול ומסקנות והמלצות שנתן לו המומחה.
- 14.2 הרופא המטפל ימסור למתרפא שהופנה למומחה או לבית חולים מכתב הפניה שבו יפורטו מצבו הכללי והדנטלי של המתרפא, פירוט הטיפול שקיבל, תוצאות של בדיקות וצילומים שנעשו לו לאחר ופירוט מטרת ההפניה. להפניה האמורה יצורפו צילומי רנטגן לפי העניין.
- 14.3 מומחה שהופנה אליו מתרפא, יבצע את הבדיקה, ההתייעצות או הטיפול שהרופא המפנה עם מכתב מסכם, כולל צילומי רנטגן או חומר רלוונטי אחר.

15. קבוצות מיוחדות

- 15.1 רופא שיניים יטפל במתרפא מקבוצות סיכון מיוחד, רק לאחר שקיבל מידע מספיק ומתאים כדי לטפל בו כראוי.
- 15.2 קבוצות בעלות סיכון מיוחד הן:
- 15.2.1 חולים במחלות סיסטמיות כגון לב, דלקת פרקים, סרטן, אפילפסיה, סכרת, המופיליה, יתר לחץ דם, חולים הזקוקים לדיאליזה.
- 15.2.2 מתרפא שידוע כאלרגי לתרופה או חומר אחר.
- 15.2.3 צורכי תרופות שעלולות להשפיע על הטיפול הדנטלי.
- 15.2.4 מתרפא שמצבו הגופני או פרט מהתולדות הרפואיות שלו מצריך, לדעת רופא השיניים, חוות דעת או הנחיות מיוחדות בטיפול דנטלי.
- 15.3 כרטיסו של אדם מקבוצות בעלות סיכון יסומן במדבקה צבעונית מזהה.

נוהל בריאות השן מס': 2.1	מס' ישן: 4/98	מהדורה מס': 5 ,	עודכן ב- 16.08.2009
דף 4 מתוך 6 דפים	תאריך תוקף: 1.10.2009		
הנושא: מרפאות שיניים			
הנדון: הנחיות בדבר ניהול רפואי של מרפאות שיניים			

16. בעלי קובצי לב או מחולל הלם חשמלי

16.1 אצל מתרפאים בעלי קוצב לב יש להמנע מקרינה או משימוש במכשיר אולטרא-סוני, אלקטרו סרג' או Pulp tester שעלולים לפגוע בפעולת קוצב הלב.

17. מקרי חירום

17.1 בכל מרפאה תהיה תלוייה, במקום בולט לעין הצוות, הודעה ובה הכתובת ומספרי הטלפון של: -

17.1.1 מגן דוד אדום.

17.1.2 שרותי אמבולנס לטיפול נמרץ כגון שח"ל / נטלי.

17.1.3 בית חולים תורן, למקרה חירום כללי.

17.1.4 כירורג פה ולסתות, לטיפול במקרה חירום דנטלי.

17.1.5 מומחים ברפואת שיניים אליהם ניתן להפנות במידת הצורך.

17.2 אירע במרפאה מקרה חירום, יתקשר רופא השיניים לכתובת המתאימה לעזרה.

17.3 רופא השיניים שהפנה מתרפא לבית חולים או למומחה כאמור בסעיף משנה (א) יתלווה למתרפא או יציידו בהפנייה לפי העניין.

17.4 כל רופא שיניים, שיננית וסייעת במרפאה יעברו הכשרה בהחייאה והשתלמות לרענון פעם בשנתיים לפחות.

18. על פי תקנות בריאות העם על כל רופא שיניים, מרפאת שיניים או מוסד רפואי חלה חובת דיווח על תקלות חמורות למשרד הבריאות.

18.1 תופעה שגרמה או עלולה היתה לגרום למוות, או לסיכון חיים.

18.2 תקלה במיכשור במהלך טיפול רפואי, אם גרמה נזק ממשי למטופל או לעובד המרפאה.

18.3 נזק של ממש שנגרם למטופל תוך כדי הטיפול הרפואי או לאחריו, קרי נכות או אובדן של איבר.

19. טיפול בסדציה

19.1 סדציה תבוצע במרפאת שיניים מורשית או של מורשה לריפוי שיניים שעומד בהנחיות

המקצועיות של האגף לבריאות השן על ידי רופא שיניים שעבר קורס סדציה שהכיר בו

המנהל הכללי, על פי הנחיות לסדציה 2.4.

20. טיפולים בהרדמה כללית

טיפול שיניים תחת הרדמה כללית יבוצע על פי הנחיות לסדציה 2.4.

נוהל בריאות השן מס': 2.1	מס' ישן: 4/98	מהדורה מס': 5 ,	עודכן ב- 16.08.2009
דף 6 מתוך 6 דפים	תאריך תוקף: 1.10.2009		
הנושא: מרפאות שיניים			
הנדון: הנחיות בדבר ניהול רפואי של מרפאות שיניים			

21.סייעת

- 21.1 מטופל זכאי לנוכחות אדם נוסף, איש צוות רפואי או אדם אחר על פי בחירות (חוזר מינהל רפואה 40/2001).
- 21.2 רופא שיניים יטפל במתרפא רק בנוכחות סייעת. במקרים דחופים של עזרה ראשונה אפשר לטפל ללא נוכחות הסייעת.
- 21.3 בזמן טיפול בהרדמה כללית, סדציה או באדם מקבוצות הסיכון תהיה נוכחת סייעת מוסמכת.

22.פנקס תרופות

- 22.1 במרפאת השיניים בה מחזיקים תרופות לטיפול מיידי, יהיה פנקס תרופות ובו רשום מתן תרופות אלה ליישם המתרפא, התאריך, שם התרופה, הכמות הנמסרת, שם הרופא בכתב ברור וחתמתו.

23.חלוקת תרופות

- 23.1 לא תונפק תרופה במרפאת שיניים אלא לאחר שנרשמו הפרטים בפנקס רישום התרופות ובכרטיס המתרפא.

24.ביטוח צד שלישי ומקצועי

- 24.1 כל מרפאת שיניים תבטח את חצריה בביטוח צד שלישי.
- 24.2 כל רופא שיניים ושיננית יהיו מבוטחים בביטוח אחריות מקצועית.